

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli d. 27 Mars 1869, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändringar i Kongl. Förordningen om landsting den 21 Mars 1862.

Genom särskilda remisser har Andra Kammaren infordrat Lag-Utskottets Utlåtande öfver de motioner, åsyftande ändringar i ofvanberörda Kongl. Förordning, hvilka blifvit väckta af Herrar *A. Jonsson* (motionen N:o 106), *B. W. Hessel* (motionen N:o 11), och *Per Nilsson* från Malmöhus län (motionen N:o 27).

Bland desse motionärer har Herr *A. Jonsson* föreslagit, att 25 § i åberopade Kongl. Förordning, enligt hvilken Kongl. Maj:t utser för hvarje lagtima landsting en ordförande, hvilkens befattning fortfar intill nästa lagtima sammankomst, måtte erhålla sådan ändring, att landstinget finge inom sig utse ordförande. Såsom skäl härför har motionären anført, att, med afseende å landstingets begränsade verksamhetsföremål, det vore »öfverflödigt» att Regeringen skulle utnämna ordförande i tinget; att landstinget lika väl som Riksdagens utskott borde få inom sig utse sin ordförande; samt att någon nödvändighet för Regeringen att inom sjelfva tinget hafva ett kontrollerande ombud så mycket mindre vore för hand, som tillräcklig kontroll emot fattandet af rättsvidriga beslut vore uppställd genom den magt som Konungens Befallningshafvande egde att antingen bifalla eller afslå tingets beslut.

Af dessa motiver, hvilka äro allt för negativa för att förtjena någon synnerlig uppmärksamhet, synes framgå, att motionären misstagit sig om rätta orsaken, hvarför det blifvit Kongl. Maj:t förbehållet att utse ordförande i landsting. Grun-

Bih. till Riksd. Prot. 1869. 7 Saml. 9 Häft.

den för ifrågavarande stadgande är nemligen att söka icke i något förment behof å regeringsmagtens sida att utöfva kontroll å landstingets åtgärder och beslut, men dels i den betydelse, landstinget, genom arten och omfånget af sin verksamhet, inom administrationen erhållit, dels ock i den nära förbindelse, som emellan statsförvaltningen och landstingets åtgärder och beslut måste ega rum. Egenskapen att kunna på ett tillfredsställande sätt leda förhandlingar sådana som landstingets förutsätter en icke ringa erfarenhet och vana vid offentliga förhandlingar. Det låter således tänka sig, ehuru det hittills ej torde hafva inträffat, att ett landsting kunde blifva så sammansatt, att inom detsamma ej vore att tillgå någon lämplig ordförande. Erfarenheten har åtminstone ådagalagt, att vid landstingsmannaval den mera framstående förmågan och den större medborgerliga förtjensten mången gång fått vika för medelmåttan. Det synes derföre ganska välbetänkt ått Kongl. Maj:t öfverlemnats att inom eller utom landstinget utse ordförande för tinget. Härmed vill Utskottet dock ej hafva sagt, att så alltid bör förblifva. Landstingsinstitutionen är ännu temligen ny; men sedan den hunnit att mera utvecklas och folket uppnått en större mognad för den sjelfstyrelse, som med denna institution åsyftas, — då torde en förändring i den af motionären föreslagna syftning finnas lämplig.

Det bör jemväl erinras, att, såvidt Utskottet har sig bekant, hvarken från allmänhetens eller landstingens sida någon klagan försports i afseende på lämpligheten af de personer, hvilka hittills blifvit beklädda med ordförandeskap i landstingen.

På grund häraf får Utskottet vördsamt hemställa,

1:o) att Herr A. Jonssons förenämnda förslag ej må af Riksdagen bifallas.

Herrar Hessle och Per Nilsson hafva begge fäst uppmärksamhet vid det missförhållande, som eger rum i fråga om beräkning af resekostnadsersättning till landstingsmän, enligt författningens 24 §, som är af denna lydelse: »Landstingsman eller suppleant eger icke beräkna annan ersättning för inställelse vid landstingets möte, än skjutslega för två hästar till resan fram och åter. Denna ersättning bestrides af landstingskassan.» Inom många orter funnes nemligen jernvägar och ångbåtskommunikationer, som af flertalet bland landstingsmännen begagnades vid deras resor till mötet, men likväl beräknades reseersättningen efter nyssberörda grund, hvarigenom landstingskassan betungades med oskäligt stora kostnader. Anmärkta förhållandet ledde ock till orättvisa, derigenom att några landstingsmän, gynnade af ett billigare och lättare kommunikationsmedel, blefvo i tillfälle att af resekostnadsersättningen tillgodogöra sig en besparing, som de öfrige, hvilka måste färdas på landsvägen, ej kunde bereda sig. För vinnande af rättelse härutinnan är föreslaget,

af Herr *Hessle*: att, med upphäfvande af 24 § i Kongl. Förordningen om landsting den 21 Mars 1862, stadgas måtte, att landstingsman eller suppleant, der han önskar ersättning för inställelse vid landstingets möte, ej må slik ersättning beräkna högre än för resa å kortaste vägen emellan hemvistet och mötesstället med de allmänna kommunikationsmedel, som draga minsta kostnaden, hvarom hvarje års landsting eger beslut meddela“; samt

af Herr *Per Nilsson*: ”att Riksdagen för sin del ville besluta, att 24 § i Kongl. Maj:ts nådiga Förordning af den 21 Mars 1862 om landsting måtte erhålla följande förändrade lydelse: Landstingsman eller suppleant eger icke beräkna annan ersättning för inställelse vid landstingets möte, än skjutslega för två hästar till resan fram och åter till närmaste jernvägs- eller ångbåtsstation, samt på jernvägen första plats på snälltåg fram och åter, eller på ångbåt, om sådan begagnas, likaledes första plats fram och åter. Denna ersättning bestrides af landstingskassan.“

Lika med motionärerne och på de af dem anförda skäl anser Utskottet, att en lagförändring i sådan syftning erfordras. Hufvudsakligen öfverensstämmer denna åsigt ock med den i gällande resereglemente för embets- och tjänstemän tillämpade grundsats, att resekostnadsersättning skall utgå efter det eller de i samma reglemente angifna olika sätt att färdas, med skjuts, på ångfartyg, eller på jernväg, som för resan verkligen begagnats. Då, såsom bekant är, personer finnas, hvilka ej tåla att färdas till sjös, synes all billighet fordra, att den, som utan att begagna tillgänglig ångbåtslägenhet, reser med skjuts, må i enlighet med Herr *Per Nilsson*s förslag beräkna ersättningen efter den i afseende på detta befordringssätt bestämda grund. Deremot torde det ej vara lämpligt eller behöfligt att åt hvarje års landsting öfverlemna en sådan pröfningsrätt rörande beräknings-sättet, som i Herr *Hessles* motion finnes antydd.

I anledning af dessa motioner får Utskottet således tillstyrka,

2:o) att Riksdagen må för sin del besluta en författning, hvarigenom förordnas, att 24 § i Kongl. Förordningen om landsting den 21 Mars 1862 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Landstingsman eller suppleant eger icke tillgodonjuta annan godtgörelse för inställelse vid landstingets möte, än ersättning för resekostnaden fram och åter, beräknad efter skjutslega för två hästar, der icke jernväg är att tillgå, eller ångbåtslägenhet begagnas; men efter afgiften för plats i första klassens vagn på jernväg, der sådan finnes, och för en hyttplats eller, när

hyttplats ej förekommer, en salongsplats på ångfartyg, der resan såmedelst sker.

Stockholm den 27 Mars 1869.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservation:

af Herr *Ahlgren.*

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli d. 27 Mars 1869, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om vissa ändringar i Kongl. Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862.

Ifrågavarande till Lag-Utskottet remitterade motioner, tre till antalet, äro väckta, den ena inom Första Kammaren af Herr *A. Dickson* (motionen N:o 16) samt de begge öfriga inom Andra Kammaren af Herrar *O. P. Rylander* (motionen N:o 71) och *S. Hansson* (motionen N:o 217).

Herr Dickson, hvars framställning är riktad mot den i 4 § af kyrkostämmoförordningen, i fråga om rättighet att deltaga i kyrkostämmans öfverläggningar och beslut, gjorda inskränkning, hvarigenom främmande religionsbekännare och de, som till utträde ur svenska kyrkan sig anmält, derifrån blifvit undantagne, har i afseende härå anmärkt, att något dylikt undantag ej varit stadgadt i den genom kyrkostämmoförordningen upphäfdade Kongl. förordningen om sockenstämmor, ehuru vid dessa stämmor behandlades enahanda frågor, som kyrkostämman nu har att